

בית העלמין ארפפינג

מדריך לבית העלמין היהודי בעיר לאנדזברג אם לך

2017

מחנות ריכוז באיזור קאופירינג\ לאנדזברג

בשל גודלם האדיר של הבונקרים, נבנו באזור מספר מחנות עבור עובדי הכפייה ע"י האס אס. במחנות היו בעיקר עובדי כפייה יהודיים.

בשנת 1944, מתחם המחנות הליוויני הכי גדול בתוך מחנה הריכוז של דכאו הופיע בלאנדזברג, עם עשרה מחנות לוויין בלאנדזברג, הורלאך, קאופירינג, אוברמייטינגין, זיסטאל, אוטינג וטורכיים. ונקראו גם מחנות של קאופירינג היות וכולם הגיעו ופוזרו מתחנת הרכבת קאופירינג.

בערך 23000 עובדי כפייה הגיעו לקאופירינג/לאנדזברג מהם 6334 ניספו תוך כדי עבודת פרך ומחלות שלא קיבלו טיפול, ויש תיעוד על כך.

מחנה קאופירינג 7

בספטמבר 1944, הגיעו ראשוני עובדי הכפייה למחנה 7. מספר הנכלאים במחנה עמד בדרך כלל על 2,000.

מחורף 1944-45, שימש המחנה כ- "Krankenlager" (מחנה לחולים), שם הופקרו למות ללא קבלת עזרה רפואית.

ב 24 באפריל 1945, מספר ימים לפני הגעת הכוחות האמריקאיים, המחנה פונה ע"י אנשי האס אס, לכיוון דכאו בצעדת המוות.

בשטח המחנה, נשארו בתקרת הצריפים בקבוקי זכוכית שהם נישתמרו עד היום ונחשבים לאנדרטאות בעלות חשיבות לאומית.

מחנה הריכוז של בית העלמין ארפפינג

בית הקברות ששטחו 2,624 מ"ר קשור למעשה למחנה מס' 7. על פי רשומות עדכניים, נמצאים 2,000 קורבנות שהשתייכו למחנה הריכוז 7 ששמות הקבורים שם אינם ידועים. עיצובו של בית העלמין התחיל באוקטובר של שנת 1945, ופתיחתו הרשמית הייתה בשנת 1950.

ידוע ש-5 ניספים מהמחנות לאחר המלחמה (UNRRA 1948/49) - הועברו לשטח בית הקברות מהשטח הסמוך. השטח הסמוך הנ"ל, שהיה גם כן מיועד לקבורתם של קורבנות יהודיים אחרים ננטש.

רקע הסטורי

בנייני תחמושת 1944-1945

היות ומשנת 1944, הופצו רוב תעשיית המטוסים הגרמניים. באה החלטה מהמנהיגות הנאצית, האס אס ונציגים תעשייתיים להקים בונקרים תת-קרקעיים באזור לאנדזברג שיהיו עמידים בפני הפצצות מטוסי קרב.

מטוסי קרב תוכננו להבנות בתוך שלושה בונקרים תת קרקעיים באזור לאנדזברג. המבנים הנ"ל קיבלו את שמות הקוד "Walnuß II" (אגוז II) "Weingut II" (יקב II), ו "Diana II" (דיאנה II) אורכו של כל בונקר היה אמור להיות כ-400.

בגמר המלחמה, בונקר שנבנה מבטון בתוך אזור לאנדזברג עמד אורכו על 233 מטר. בונקר זה נמצא כעת באולפנקורנה.

פרוייקט בית ספרי

בשנת הלימודים 2016\17, תלמידים מכיתה ח' מחטיבת הביניים בלאנדזברג עבדו על פרויקט שנקרא "בית קברות מחנות הריכוז ארפפינג".

הפרוייקט התמקד בחלק הלא מוכר של בית הקברות. אחת מתוצאות הפרוייקט היה העלון הזה עם המפה ואתר אינטרנט שהוקם ומכיל עוד מידע על הבית קברות.

פרט למקורות של קרן האזכרות בבוואריה והאוסף ההסטורי-צבאי, מידע שהגיע משירותי החיפוש בבאד ארולזין גם אובחן.

יתר על כן, התלמידים ביקשו להיות מעורבים בשמירה על הבית קברות. ניקו את שטח הבית קברות מעשבים ואזוב ומגזעי תותי בר שגדלו במקום כדי להבליט את ההפרדה עם הקברות המונים.

בזכות סקרי רחוב וראיונות בלאנדזברג וארפפינג, בחנו את המודעות של הקהל לגבי בית הקברות והרקע ההיסטורי שלה ומה עושים במקרי אזכרה.

באתר הפרוייקט, ניתן למצוא קבצי קול, קטעי וידאו, צילומי פנוראמה מעניינים ותוצאות חיפוש אחרים.

האתר: www.ns-dokuzentrum-landsberg.de

לייב פרוידנרייך

אחד מהאנשים המעטים שנודע בקבורה שלו בתוך ארפפינג היה לייב פרוידנרייך (נולד ב 16 בפברואר 1897 בלודז). הגיע לאושוויץ ב 1944 ונשלח יחד עם בנו איצי פרוידנרייך למחנה 7 בקאופירינג. שם לייב מת בתאריך בפברואר 23, 1945.

בשני במאי, איצי פרוידנרייך שוחרר על ידי חיילים אמריקאיים, והלך וחיפש אחרי ארוסתו אירמה ואמו בכל המחנות בגרמניה. ב 26 ביוני, מצא את ארוסתו אירמה בברגן-בלסן.

אמו מתה כתוצאה ממחלת טיפוס ארבעה ימים לפני השחרור. איצי ואירמה התחננו בראשון לילולי 1945. חיו בהתחלה במחנות העקורים במינכן והמבורג, ולאחר מכן היגרו לארצות הברית ב 1950.

הביאו לעולם שתי ילדות; שתיהן הגענה עם מוגבליות בשל נסיבות הכליאה של הוריהן.

איצי פרוידנרייך נפטר ב 26 ביוני 1974, ובתו טוניקה נפטרה ב 1985.

כיתה ח' M מחטיבת הביניים בלאנדזברג הצליח דרך הדוא"ל לצור קשר עם האימא אירמה בת ה 100 ובתה שחיות בדאלאס בארצות הברית, וללמוד יותר פרטים על חייהן.

מחנות העקורים

אחרי המלחמה, הרבה שורדים שבין היתר עבדו בכפייה ואסירים של מחנות ריכוז הגיעו ללאנדזברג. ה"עקורים" הללו (DPs) התאכסנו במחנות העקורים וחיכו לאפשרות להגר מגרמניה לישראל שרק הוקמה או לארצות הברית. סיככו את עצמם מאנשי המקום והשקיעו את הזמן שלהם בלהכין לחיים חדשים. השתלמו בבתי ספר, סדנאות, אומנות ותרבות שהיו ממומנים ע"י ארגונים בינלאומיים.

תמונה על מצבה

בתי קברות וקברים המוניים

בית הקברות באירפפינג הוא רק אחד מתוך 13 בתי קברות השייכים למחנות ריכוז בלאנדזברג. עד חודש אוקטובר 1944, המתים והנרצחים במחנות בקאופירינג\ לאנדזברג נשלחו למשרפה בדכאו. מאוחר יותר, המתים נקברו בקברים המוניים. נפלו קורבנות עבודת כפייה אכזרית ותנאי חיים זוועתיים, יתר על פינזיים אלימים למחנות.

בתום המלחמה במאי 1945, אסירים שהשתייכו למחנות ריכוז מתו כתוצאה ממצבי הכליאה שהיו להם ונקברו בארפפינג. ניצולים והממשלה הצבאית האמריקאית השתדלו לקיים הלוויות מכובדות, לאחר מכן, בשנת 1950, הרשיות בבווריה דאגו לעצב את הבתי קברות בצורה פשוטה: אין מידע מדויק לגבי המתים ומהיכן הגיעו. האזכרות שירתו כנקודת זכרון לארועים ההיסטוריים.

יש שילוט מתאים על הדרך לבית הקברות, אבל הגישה לבתי הקברות נעשית בשבילים. אין מקומות חניה רשמיים אך אפשר לחנות באיזור.

מאז 2013, כל בתי הקברות שהשתייכו למחנות הריכוז מנוהלים על ידי קרן האזכרות בבווריה (Stiftung Bayerische Gedenkstätten).

בית העלמין של מחנה

הריכוז ארפפטינג

כתוביות על האנדרטה

והתענג על יהוה ויתן לך משאלת לבך
גול על יהוה דרכך ובטח עליו והוא יעשה
והוציא כאור צדקך ומשפטך כצהרים
תהלים פרק לו
אזכרה לקורבנות מחנות הריכוז של
מחנה ארפפטינג
הוקם ב 1950.

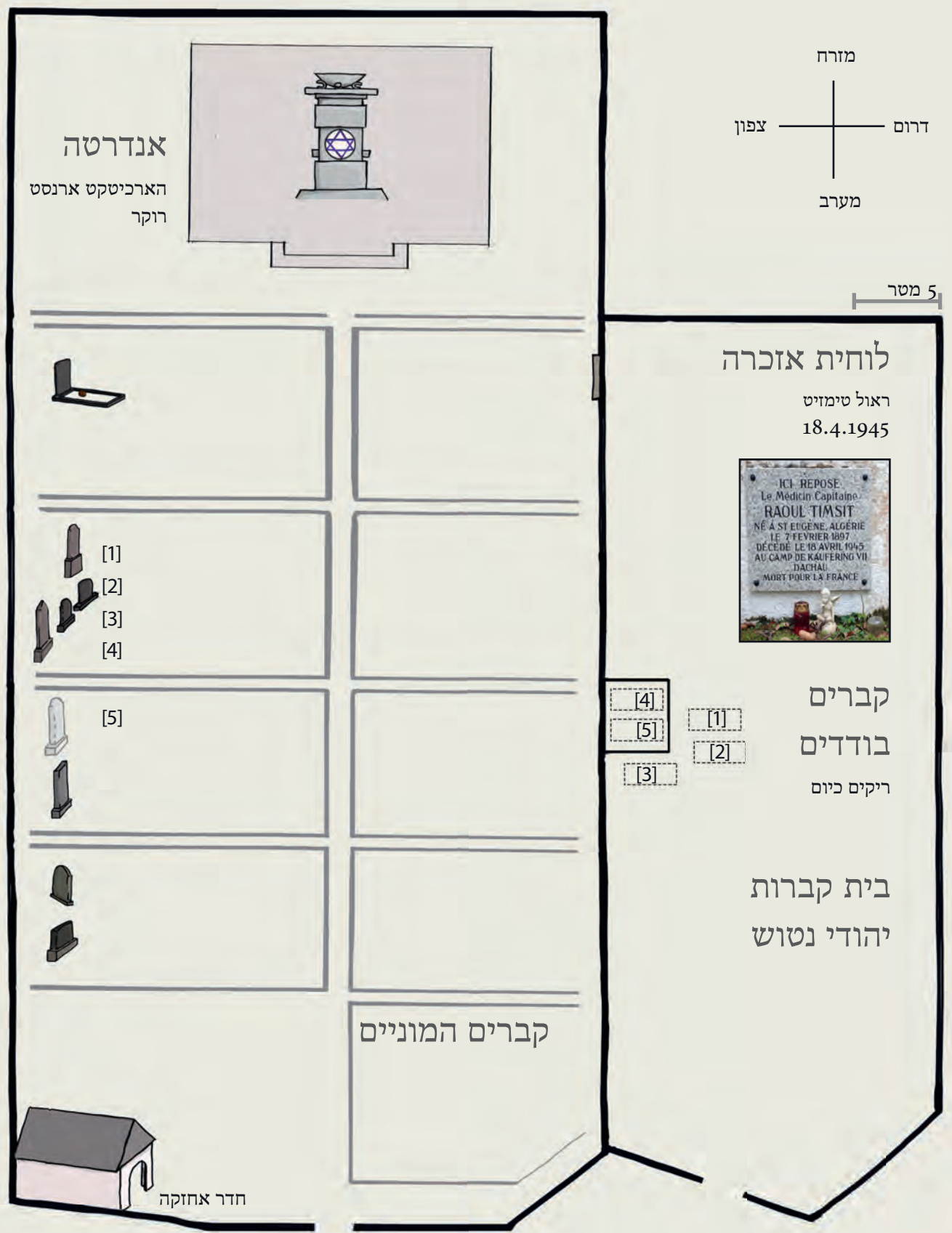
בשנת 1980, שלושה נערים עשו מעשה
חבלה באנדרטה. מאז, נעלמו כמה אותיות
מהאנדרטה.

המצבות

- מרגרט ליזר נולדה 15.9.1870, נפטרה 1945
[1] דבורה דירשוויץ נולדה 1909 או 1919, נפטרה במאי 1949
[2] ברכה פנקשטיין נולדה 1909, נפטרה 1949
[3] אברהם צייטל מת 12.3.1949
[4] סאצמול מורדקא צלוטניק נולד 30.6.1908 נפטר 12.9.1948
[5] צינן רייבר נולד 28.8.1926 נפטר 1945
(כתוביות בעברית) נולד ב 10.7.1889
אלקסנדר בר יצחק קראץ נולד 4.7.1889, נפטר 24.3.1945
לייב פרוידנרייך נולד 21.3.1897, נפטר 23.2.1945
מידע נוסף לגבי הכתוביות על הקברים, על המצבות ועל
הקבורים ניתן למצוא באתר שלנו.

מנהג ה"דופק"

למה מונחים אבנים על הקברות? היהודים מניחים אבנים
קטנים על הקבר לפני שהם עוזבים את הבית קברות.
בעברית קוראים להם "דופק". ניתן להניח שהרקע על
המנהג הזה נמצא באמונה שהנחת האבן על הקבר רומזת
להצדעה למתים. בנוסף לכך יש כאלה שרואים באבנים
כסימן על כך שאנשים מגיעים לבקר.

כניסה

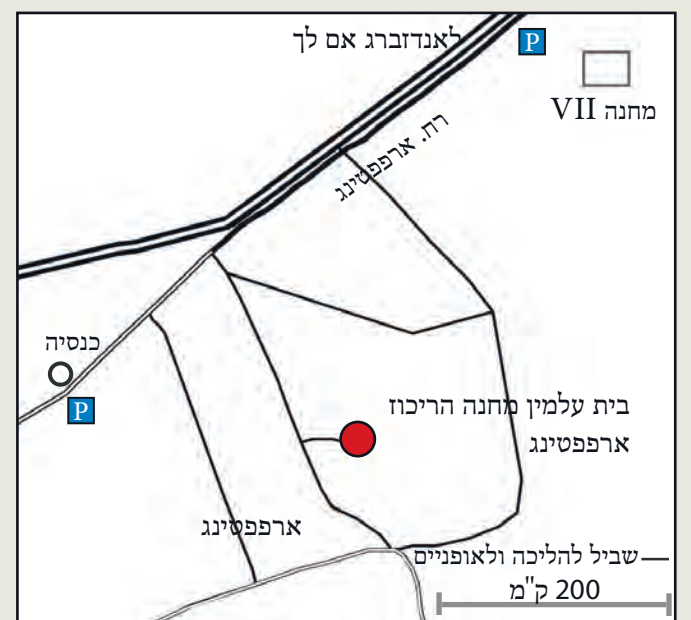
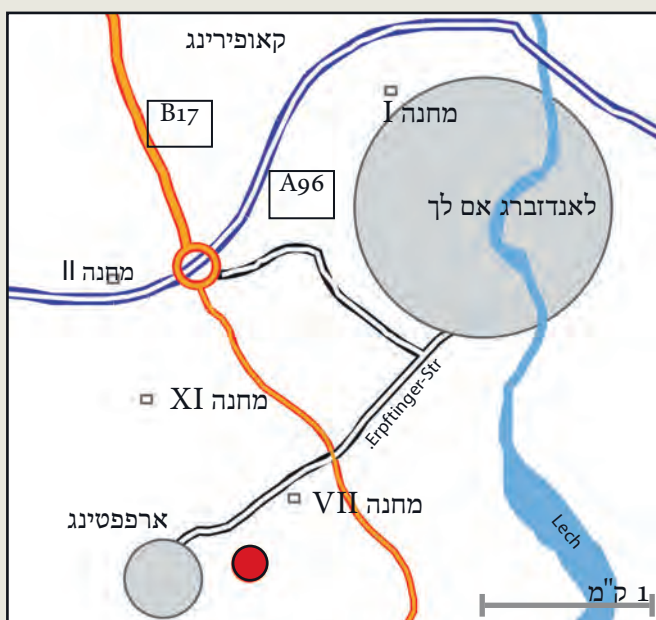
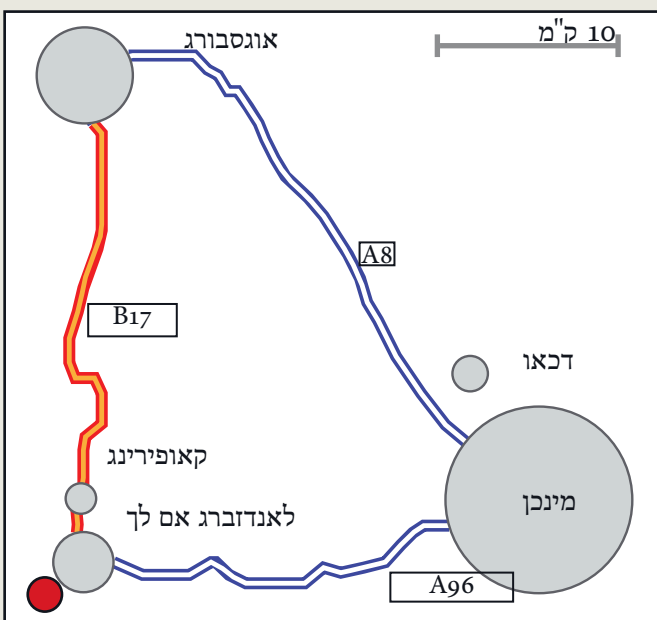
תחום הקברים המוניים

מרחק ל:

מחנה 7: 1.5 ק"מ

תחנה לאיסוף חלב ארפפטינג: 1.6 ק"מ

לאנדזברג, כיכר מרכזי: 4.3 ק"מ

חותם

הפרוייקט הוקם ע"י dieKunstBauStelle e.V. בבית עם חטיבת הביניים
בלאנדזברג אם לך בשיתוף עם קרן האזכרות בבווריה והאוסף ההיסטורי הצבאי
"Erinnerungsort Weingut II" (משתתפים: כיתה 8M (2016/17), המורה:
קירסטין ליירהאמה. תמיכה טכנית: אולריך פריץ, סגן אלוף גירהארד רולטצ'ק,
קארלה שוניבק, פליסיטאס נייגיש, תמונות: ITS באד ארולזין, וולפגאנג האוק.
ארכיון מנפרד דיילר. העמותה האירופאית לאזכרת השואה. רעיון, גרפיקה, עיצוב,
אתר: וולפגאנג האוק, ליאנדרה קראה.
תורגם ע"י: אמיר יעקוב, ליאנדרה קראה.
אתר: www.ns-dokuzentrum-landsberg.de

dieKunstBauStelle MITTELSCHULE Landsberg am Lech

STIFTUNG BAYERISCHE GEDENKSTÄTTEN

מימון: הפרוייקט נתמך על ידי תוכנית "MeinLand - Zeit für Zukunft" לקהילה הטורקית בגרמניה, ממסגרת התכנית המועצתית: "Kultur macht stark. Bündnisse für Bildung des Bundesministerium für Bildung und Forschung".

המפיץ: V.i.S.d.P dieKunstBauStelle e.V
Weilheimer Straße 6 d
Landsberg am Lech 86899
www.dieKunstBauStelle.de
info@dieKunstBauStelle.de